

A kulturális élet egy különös, hangulatában semmihez sem hasonlítható világa a cirkusz. Egyedi hangulata leginkább átmeneti jellegéből, eredeztethető. A cirkusz átmenet valóság és álom, humor és ironia, veszély és szemfényvesztés között, éppúgy köthető hozzá a gyermeki őszinteség, mint a valóság elkendőzése. Guba Sándor diplomaterve ezt a sajátos határhelyzetet igyekszik építészeti kompozícióba önteni. Jelen van benne épített és természeti környezet, helyhez kötöttség és szabadság, szín és színtelenség, játékoság és funkcionális tisztaság. A terv legnagyobb érdemét abban a törekvésben látom, ahogyan a szerző ezeket az ellentéteket, határhelyzeteket igyekszik összekapcsolni, vállalja az együttélés kockázatát, de egyúttal magában hordozza egy új érték születésének lehetőségét.

A tervezési terület a Podmaniczky utca és a Nyugati pályaudvar között helyezkedik el. Szimpatikus megoldás, hogy a területet a tervező a városliget nyúlványaként fogja fel, és a pesti belváros sűrűn beépített városszövetének ellentétéként, egy parkot hoz létre. Ezen a tematikus parkon belül, a sínpályák közelségében jelöli ki az új cirkusz helyét. A terv értéke, hogy egyszerű elemekből építkezik. Egy terepbillentésből, mely finoman kijelöli az épület helyét a parkon belül, ehhez a lejtőhöz kapcsolódó toronyszerű, fix bázisépületből, mely a cirkusz vándorlása esetén a park kiszolgáló épülete, valamint a konténerekből épített mobil cirkusztérből.

Érzésem szerint az egyes elemek, funkcionálisan megoldottak, egyszerű geometriájuknak köszönhetően, visszafogottak, ugyanakkor jól definiáltak. Egy jól megfogalmazott lejtő valóban gyülekezeti helyet teremt, találkozási csalogat. A bázisépület vertikális tagolásának köszönhetően a park jelszerű épületévé válik, szikár tömegképzését és anyaghasználatát az ablakok játékosága ellensúlyozza. A cirkusztér időszakos épületét a konténerek színes világa teszi csalogatóvá. A vasúti konténerek egyszerre keltik a mozgalmasság, mobilitás érzését, és tesznek kíváncsivá, erősítik a bepillantás vágyát a belső cirkuszi világ iránt. A konténerek könnyed játékának némileg ellentmond a tető formavilága, mely tetszetős geometriájával inkább egy vasbeton födémlemez sajátja, mint egy mobil ponyvaszerkezeté.

A legnagyobb kérdést számomra a három elem kapcsolata jelenti. A lejtős kialakítás rendezvényteret valóban szép párja lehet a szikár, toronyszerű bázisépületnek, ám funkcionális kapcsolatukat nem érzem elég biztosnak. A kávézó, étterem szintbeli áthelyezésével, vagy légtérbeli összenyitásával alkalmasabb megérkezést kínálna az alagsorban, mint a jelenlegi információs pult. A konténerekkel teljesen körbezárt cirkusztér szabadonálló megfogalmazás inkább sajátja lehetne, mint az egyoldali tapadás a bázisépülethez, mellyel egybeépülve nem túl kedvező arányú tömeget alkot. Kérdés lehet, az is, hogy a cirkusztér miért nem a már meglévő, eleve lejtős rendezvényteret köré épül, erősítve így a kompozíció kompaktságát.

Imponáló számomra, hogy a terv igen sok rétegből tevődik össze. A tervezési helyszín definiálásától elkezdve, a tömegalakítást kereső modellkísérleteken át, a vándorcirkusz jelleget érzelmi alapon meghatározó, mindenki által jól ismert „vasúti hangulat” jelenléten keresztül, egészen az egyszerű betonépület szerkezeteiben használt korszerű, a fejlettebb országokban alkalmazott eljárásokig, melyek együttes jelenléte gondosságról, tájékozottságról tesznek tanúbizonyságot. Ez a kereső, elhivatott munka jelentheti az egyetem utáni évek kiindulási alapját. A tervet elfogadásra javaslom.

Török Dávid